

Բրուսիանըն հէքիմիդէ Ազատէմիաւար  
վէ էն միւթէպէր հէքիմիդէր, վէ ումումէն  
քեաֆֆիէյի հէքիմիդէ Ազատէմիաւարը  
Թարաֆընտան Թաֆֆին օլունմուէ օլան  
մէգէրէր Լիք ՍՈՒԵՈՒՆՈՒ Իսթիմալ Իտէ-  
նին երկրլանտէ վէ էնէլիմտէն էն գըզըլ  
վէքէրէյտա օլուր, նէ երկրլա կիւնէշ-  
տէն հանար վէ նէ տէ պուրուշուր, Կէ-  
րէգ զատընյար վէ կէրէգ երքէքէրին  
Թէնինէ պէհալըզ վէրոփըտէն պաղպ  
տէրլէյի եւումաշատան մէգէրէր սուեուն  
գուզվէթինի Թէճըրիպէ Իլէ Թանըմիշլար  
տըր: Մէգէրէր Լիք ՍՈՒԵՈՒՆՈՒ, եալընըզ  
Գալաթիտան Եիւքսէգ Գալաթիտոտ 88  
հ. Իլէ միւրազամ Մ. Վէլիշ գում  
քանեհասընըն մաղազտընտա սաթըլը







ՏԱԽԻԼԻՑԵ

Կէլէճէք մայիստէ վիճանատա քիւ-  
շատ օրունաճագ օլուն սէրկիի ումուժի-  
նէ, ճանիպը տէվլէթի ալիքէտէն ի-  
զամ գըլընաճագ գումիսիօնըն, թէշրի-  
ֆաթիի խարիճիէ մուսվիին իզգէթլու-  
Համտի պէյ իլէ միւրալ ֆաիդ վէ Ապ-  
տուլլահ պէյլէր, վէ Մ. Սէֆէլտէր, վէ  
Մ. Թանթօնի էֆէնտի, վէ հաճի Բա-  
սրմ էֆէնտի, վէ Ալիքսանտէն էտուար  
պէյ, վէ իսկէնտէրեան Պետրոս էֆէն-  
տիտէն միւրէքէպ օլաճաղը, Լա  
թիւրքի եազընօր:

—Մարիսթիա գաղաքնտա թէքէ  
խան նամ մահէլլտէքի պագըր մատէ-  
նիին պու տէֆա, պա ֆէրմանը ալի,  
թէպաալի տէվլէթի ալիքէտէն Արսլան  
օղլու Գէորգ վէ Սամանճը ողլու Գէ-  
որգ էֆէնտիլէրէ, 99 սէնէ միւտտէթ-  
լէ, վէ խիւտապէնտիկեար վիլաբէթի  
տախիլիտէ նալէնլէր գաղաք վէ Տէ-  
յիւմէն պողազ վէ Չայ տէրէսինտէ  
պուլունան մատէնլէր տախի, միւթէ-  
պէրանը սարաֆանտէն Եօզլաթլը Օ-  
հան օղլու Կարապետ վէ ինճիճի օղլու  
Մարտիրոս էֆէնտիլէրէ, պա ֆէրման  
99 սէնէ միւտտէթլէ իլզամ օլունմուշ  
տուր:

—Իզմիրտէ թապ ու նէշր օլունան  
Պիւլթէն տը Լըմիրն զաղէթաթը, շէհ-  
րի մէզըիւրտէ խըրսըզ վէ եանքէսի-  
ճիլէրին չողալըշ վէ կիճէլէրի պիրթա-  
գըմ խըրսըզլըզ վէ ճիւտեթ վուգուա  
կէլմէքտէ օլտուղունու պիւտիլէր Պու  
խըրսըզլար, Մըքըրտան վէ սայրի մէմ-  
լէքէթլէրտէն թարտ օլունմուշ տուաժ-  
լար տըրլար:

—Սամանտան ալընան պիր մէք-  
թուպ, հալանըն պիրտէն պիրէ տէյի-  
շիլմիշ օլտուղունու պիւտիլէր, հալա-  
լար սըճագ կիթթիլի հայտէ, շիմտի  
պիրտէն պիրէ սօսուգ իթմէնէ պաշլա-  
մասը, պուլաշըզ խաթալըզլարտա ա-  
լէամէթ տիր տէր:

200 քիլէ եուլաֆ եիւլիւ պիր  
գալըլըն, Սաման տէնիլիտէ վուգու-  
պուլան պիր ֆուրթունտա պաթմըշ,  
ֆագաթ, թալիֆէլէրին գուրթարըլ-  
մըշ օլտուղու, մէզըիւր մէքթուպտա  
օգունմուշ տուր:

—Ալաֆրանկա մարտըն 20 սինտէն  
իթիպարէն, Բուլմէի շըմէնտըֆէր թը-  
րէնլէրինին Տէրսաաթէթտէն սապահ-

լարը ալաֆրանկա սաաթ 7 ի 20 տա-  
գըզա վէ 8 ի 30 տագըզա վէ սաաթ  
10 ու 30 տագըզա կէշէրէք, վէ ագ-  
շամլարը տախի, ալաֆրանկա սաաթ  
1 տէ վէ 4 տէ վէ 6 տա հարէքէթ ի-  
տէճէկի, վէ Չաթալաճաաթն եուլընըզ  
սաաթ ալաֆրանկա 2 ի 5 տագըզա կէ-  
շէրէք պիր թըրէն պուլունուպ, ֆիւ-  
շիւք շէքմէճէտէն սապահլարը ալաֆ-  
րանկա սաաթ 7 ի 3 տագըզա, վէ սա-  
աթ 8 ի 42 տագըզա, վէ 11 ի 42 տա-  
գըզա կէշէրէք, վէ ագշամլարը 2 ի 30  
տագըզա, վէ սաաթ 4 ի 48 տագըզա  
վէ սաաթ 6 եր 12 տագըզա կէշէրէք  
հարէքէթ իտէճէքլէրի, գուրթանեա-  
նըն իլանը մախսուսունտան ալաշըլըշ  
տըր:

Մէզըիւր իլանտա Գուրթաթու ըսթա-  
սիօնու տախի իշար օլունմուշ իտէ տէ,  
պիրմէիլը նէ սէպէպէ մէպնի, մահէլլի  
մէզըիւրտէն տախի գանլի սաաթ տա  
եօլճու ալաճաղը պիւտիլլէմիշ տիր:

—Մ. Հէրման Օրէնհայմ նամ պան-  
քէր, կէշէնլէրտէ, իսկիւտար—Իզ-  
միտ տէմիր Եօլունա մախսուս օլմագ  
իւզրէ, գաթը հաղըթի Շահանէն  
պիր լօգաթիլ արապաթը հէտիէ իլ-  
լէմիշ օլտուղունտան, միւմայիլէյհէ,  
պու քէրէ Օսմանիէն նըշանը զիշանը-  
նըն իւշիւնճիւ ըրիթպէսինտէն պիր  
գըլթա իթա օլունմուշ տուր:

ՍԻՐԱՃ (Ֆէնէր)

Պու կիւնլէրտէ, պու իսմ իլէ, վէ  
միւտիլի միլլէթիմիլտէն Մէլիք էֆէն-  
տի օլուպ, վէ պաշ մուհարրիլի թէվ-  
ֆիդ էֆէնտի օլտուղլարը հալտէ, Օս-  
մանլըճա օլտագ, եէնի պիր զաղէթա  
տահա ըրիւթիւմայի զուհուր օլմուշ  
տուր:

Մէզըիւր զաղէթանըն գըլթաթը, վա-  
գաա շիմտիքի հալ ուֆթարագ տըր,  
լաքին եօգընտա հէմ պիւլիլէճէկի վէ  
հէմտէ ալաճա սապահ ալըն ալըն չը-  
գարըլաճաղընըն միւթէսապվէր օլտու-  
ղու պիւտիլլէմիշ տիր:

Սիրաճաա ալըզ պիր իսան իսթիմալ  
օլունմագտա օլուպ, վէ կէրէք միւտի-  
լի վէ կէրէք պաշ մուհարրիլի պուլու-  
նան էֆէնտիլէրին, գաթէն էհիլլէթ  
վէ զայրէթի լաղըմէլէրի մալիւմ օլտու-  
ղունտան, արզու իտիլիկի գաաթը ի-  
լէրու կիտէճէկի վէ վաթանա խըսմէթ

լիւ իտէրլէր, քէզալը, Լօնտրաաա սիւս  
վէ տարաթ սէվտալընա կէշէնլէր նէրէյէ  
կիտէրլէր, Հէյմարըլթ մահէլլէսինին բար-  
լազ գահէլլէրինտէ՝ նէյիս ալըլար:

Ֆորսթը պու միւլաճաղաաա գահիլ օ-  
լարագ, կէրի պիթթալի պու վագա իւ-  
ղէրինէ ալթիւսթ օլտաթ միւլտէն իտի  
խէ տէ, սալա էօյլէ օլմագըզ, իլա մէր-  
գոււմ մէզըիւր վագաաա, ֆիլվէկիտէ պիր  
շէյ կիօրմէնէրէք, քէլէվվէլէքէտի իլինէ  
տէվաթ իթմիշ տիր: Ֆագաթ, պու հալ  
վիլեանըն գալպինէ բէք ալըր կէլթիլին-  
տէն, պիր չօգ կիւն, Լօնտրանըն հէր մա-  
հէլլէսինի տուլալարագ, վէ բեաֆթէյի  
զաղթիլէ մէրէզիլլէրինէ միւրաճաաթ իտէ-  
րէք, վալիտէսի իլէ հէլլէրէսինին արալըշ  
տըր:

Հալ պու քի մէրգուլուն քիւլլի զայրէ-  
թի վէ իւմիտի պուշ չըգաղընտան, էվ-  
վէլլէրինտէն զիւտտէ տուլալար մէյնուսիյ-  
նէթ օլտագ, քէնտի ֆագըրիլանլէրինէ  
տէնմէկէ մէճալուր օլմուշ, վէ օրաաա տա-  
խի, պիր աճալիլ մէնգաթէյէ թէսաալիֆ  
իլլէմիշ տիր:

(Տէլաֆ)

Իտէճէկի մէմուլի գալիտէն տիր, իմ-  
տի, պիլ քէնտի թէպրիք պօրճուսու-  
ղու էտա իտէրէք, էհալլէյէ տախի  
թէշվիդաթ պօրճուսու տէրիսթըր իթ-  
տիրիլիդ:

Սիրաճըն թապանէսի, իսթանպու-  
տա Պապը ալի ճատտէսինտէ օլուպ,  
վէ նիւսիւսի 20 բարաաա սաթըլմագ-  
աա տըր:

ՍՕՆ ՀԱՎԱՍՏԻԱԼԵՐ

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիեննա 21 մարտ

Միլլէթ պանգաթը, ըսքօնթօսունու  
եիւզտէ պիր ինտիլտի:

Պարոն Ավէսթէրկին պալտըլը, եա-  
նարագ վէֆաթ իլլէտի:

ՅԻՍՏԱ

Բարիս 21 մարտ

Սաղ մէրքէզ մէպուլարը, գալտը  
հաեաթ իւզրէ Մ. Թիլէրին, Բէյիսի  
ճիւմհուր նասպ իտիլմէսինի, միլլէթ  
մէճիլիսինտէ թէքիլի իտէճէքլէր տիր:  
Տօն Գարլօսուն, Ֆրանսաաա թարտ  
իտիլմէսինէ գարար վիլիլտի Պունտան  
տա մաաաա, իսքանեա իլին, սիւաճ  
վէ միւհիմմաթ իլարաճը եասագ իտիլ-  
տի:

ԹԻԻՃԱՐԻՑԻ

Լիվըրպուլ 20 մարտ

Միտիլնկ Նիւու Օրլէանս բամուղու,  
Բէնա 9 5/8  
Տօլարա էյիլճինս 6 1/4  
Պու կիւնլէր սաթը 14,000 պալէա  
Բիապա գալի

Լոնտրա 20 մարտ

Ա. Գիօնըն կիւնլիք ֆիւթաթը 21 25  
Թիլթիդ 38 00  
Չաթ իրէյի, իւշիւնճիւ ճինս 27  
Ճէհրի կիւնլիք ֆիւթաթ լիւրա 7 1/2 6

ՍԱՐՐԱՖԻՑԻ

(Ուսան թան Բալիւլ)

Լոնտրա 21 մարտ

Էսհամը ումուլի 54 3/16  
1869 իսթիլարագը 68 1/16  
1868 իսթիլարագը 74 1/8  
Բիապա գալի

Բարիս 21 մարտ

Էսհամը Ումուլի 55  
1868 իսթիլարագը 375  
1869 իսթիլարագը 338 75  
Բուլմէի տէմիր եօլ սէհիլիլէրի 180 00  
Էհէնի 180 80  
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 0/0 55 60  
Էհէնի 3 0/0 90 67  
Բիապա գալի

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էսհ. Ու. 9 մարտ. ախաթ գաթ. 61-12  
» » 10 » սապահ ալըլար 61-13  
» » սաաթ 6 61-15  
Իսթիլարագ 1868 381-  
» 1868 370-  
» 1869 գուրոն քէսիք 323-1/2  
» 1872 95-1/2  
Սոսիլթէ Թէնէրալ ագսիօնլարը 13-21  
Քրիլտի » 18-28  
Շըմէնտըֆէր սէհիլիլէրի էսկի 185-3/4  
» Էհէնի 88-  
Թրամիլայ հիսսէլլէրի 19-57 2/1  
Սոսիլթէ Ավսթրո թիւրք 12-85  
Ստամպուլ ունդաթը ագսիօնլարը 9-20  
Վէրիսի գուրաանեաթը 3 01  
Սոսիլթէ օթօման 8-01  
Ագէէ ֆայիլդի 10 0/0

Ա. Գ. Ճէլլէրին ԲԻԱՉԱՍԸ 10 ՄԱՐՏ

Ինկիլիդ լիւրաթ . . . . 110-20  
Ֆրանսըզ ալթունու . . . . 87-18  
Բօլ . . . . 89-16  
Դըրմից ալթունու . . . . 51-24

ՄԹՆՈՒՐՏ

Բնութեան մէջի սոյն հետազոտութեան  
կան գոյացութեան բաղադրութեան  
ու ընդհանուր բնութեանը նկատմամբ  
արդէն խօսած ինկիլի Մանգուլմէի  
2130 ռդ. թուոյն մէջ՝ ներկայիս կու-  
ղեմք անոր քանի մը մասնաւոր յա-  
կութեանցը վերայ ալ համառօտ դի-  
տողութիւն մ'ընել:

Մթնոլորտին անգոյն գոյացութիւն  
մը լինելուն մէջ ալ արդարեւ սքան-  
չելի իմաստութիւն և բարեացակամ  
նպատակ կը տեսնուի: Եթէ նա գոյն  
ուսննար՝ մեր շուրջը գտնուած անհա-  
մար առարկաներուն ոչ մէկը հիմակ-  
ուան պէս որոշ կերպով կրնային քտեա-  
նել, երկրէս ելնող բոլոր արտաշնչու-  
թիւնները տեսանելի ձեւի մը մէջ մըտ-  
նելով աշխարհիս գեղեցկատեսիլ երե-  
ւոյթները պիտի խափանէին, որով  
կեանքը անհաճոյ պիտի լինէր: Բայց  
Ամենակարողը մթնոլորտը կամ օդը  
անտեսանելի ընելովը ոչ միայն մեզ  
կարող ըրած է հաճոյալից և որոշ կեր-  
պով դիտելոյ մեզ շրջապատող առար-  
կաները, այլ նաեւ մեր տեսութեանէն  
սքողեր է բոլոր այն թանձր գոլորշիքը  
որք անդադար կեղնեն կենդանական  
մարմիններէ: ու նաեւ բոլոր այն զաղ-  
րութիւնքը, որք կեղնեն խոհանոցնե-  
րէ աղբիւսներէ ու նաեւ ամէն զըզ-  
ուանք պատճառող առարկաներէ:

Դարձեալ եթէ մթնոլորտին այլ և  
այլ մասունքը կատարեալպէս դադար-  
եալ վիճակ մ'ունենային առանց շարժ-  
ման ենթակայ լինելոյ՝ համայն ըրնու-  
թիւնը չուտով խառնաշփոթութեան  
մէջ պիտի լինար: Արեւու շերմու-  
թեամբն ծովէն ելած բոլոր շոգիները  
առկախեալ պիտի մնային միշտ այն  
տեղերուն վերայ ուսկից որ ելան: Ա-  
ռանց օդոյ այս շարժմանը՝ որ այժմ  
կ'ցրուէ և կ'տարածէ ամպերն ամէն  
տեղ, արեւը շարունակաբար պիտի կի-  
զեր քանի մը երկիրներ և միշտ ծած-  
կուած պիտի մնար ամպածին երկիր-  
ներէ, ու այսպէս բնութեան մէջ տես-  
նուած արդի հաւաքաբաղադրութիւնը  
պիտի աւրուէր:

Դարձեալ եթէ մթնոլորտը սառելու  
ենթակայ լինէր ինչպէս որ ուրիշ ամեն  
հեղուկներն են՝ (և պատճառ մը չ'կայ  
թէ ինչու մթնոլորտն ալ սառելու են-  
թակայ պիտի չ'լինէր, բայց միայն Ա-  
րարչին հրամանը) բոլոր օդին և ջու-  
րերուն մեջ եղող ու նաեւ երկրիս վրայ  
գտնուած համայն կենդանեաց կեան-  
քը քանի մը վայրկեանի մէջ իսպառ-  
պիտի վերջանար, քանզի համայն կեն-  
դանի արարածք օդ կը շնչեն, և նա  
ալ հեղուկ վիճակի մէջ:

Մթնոլորտը ունի նաեւ քանի մը ու-  
րիշ ազնիւ յատկութիւններ ալ, զորս  
կուղեմք համառօտիւ յիշել հոս, Հո-  
տառութեան գլխաւոր միջոցն է մթ-  
նոլորտը որով մեր առջևը գուռած կե-  
րակրոց յատկութիւնները կրնամք գիտ-  
նալ, և խոնաւ վատառողջ ու միսա-  
կաթ տեղերէ զգոյշ լինել: Չայն ալ ա-  
նոր միջոցովը կ'լսեմք և անո՞ք մեր միտ-  
քերը գիտութիւն կ'ստանան: Ոգոյ  
թրթռումներն են որք սուհանդակնե-  
րու նման ամէն կողմը արագ կ'ընթա-  
նան մեր խորհուրդները այլոց և այլոց  
խորհուրդները մեզ հաղորդելոյ:

Մեծ զանգակի մը վերայ քանի մը

սէ տէրթ եաղնտա պուլունմագտա իտի  
Պուլար մահէլլի մէզըլուրտա քեամիլ-  
ճէ վէ եաղնըճաա էօմիւր կէշիլմէթտէ օ-  
լուպ, աղա գանաթ իթմէքտէ, քիսմէյէ  
կիտիլ կէլմէքտէ, քէնտի սէֆիլիլէրի-  
նէ քէմալի մէրտանկի իւզրէ թէհամիլլէ  
կէթիլմէքտէ, վէ պապա Ֆորսթէրին կիզ-  
լի նիլլէթի պու միւլալ իւզրէ իլլէրի կիթ-  
մէքտէ իտի:

Պու հալ չօգ վագըթ տէվաթ իթմիշ իտի  
Լօնտրա էօյլէ պիր մէքթիլթ տիր քի,  
հէր քէս քէնտիլինին զիւտտէսիլլէ տիւ-  
շիւնմէքտէ օլմաթը ճիւլլէթլէ, գուրթունա  
վէ եախսու պաղապընա տիզգաթ իթմէք-  
տէ օլմաթը տան պաղապ սէֆիլթ տէնի-  
լէն շէյի մէնդարէսի տախի ալթիլլէ  
պիր շէյ օլմաթըլա հէր քէսին կէօլիւ ա-  
լըլըշ օլտուղունտան, քիսմէ մէզըիւր  
ֆագըր ֆամիլլէնըն հալլինի սալա մէրագ  
իթմէքտէ իտի, վէ հաթթա, պիր կիւն  
Ֆորսթէրին վէլլէսի իլէ գըզը զալպ օլ-  
տուղունտա, գուրթուլըր նէտէն սօնրա  
ֆարդընա վարմըլար, վէ օլ իտուսուսա  
բէք ալ լագըրտը իթմիլլէր տիր:

Մէրգուլլէրին նէրէյէ կիթմիշ օլ-  
տուղլարըն քիսմէ պիլմէքտէ տէյիլ իտի  
Լօնտրաաա, սէֆալթիլ տեսանաճաան-  
լար, ալթիլլէ նէրէյէ կիտէրլէր, քէն-  
ալլէրի թայմըլ նէրի տաղալարընա թէս-



